

4/1
7206

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

(повне найменування вищого навчального закладу)

Інститут інноваційної та післядипломної освіти

(повне найменування інституту/факультету)

Кафедра клінічної психології

(повна назва кафедри)

Дипломна робота

бакалавра

на тему: «Особливості формування ціннісних орієнтацій сучасної молоді»

« Features of the formation of value orientations of modern youth »

Виконала: студентка заочної форми навчання

за напрямом 6.030102 Психологія

Пантелеєва Марія Сергіївна

Керівник к.псих.н., доцент. Коробіцина М. Б.

Рецензент д. псих. н, професор Яремчук О. В.

Рекомендовано до захисту:

Протокол засідання кафедри

№ 10 від 18.05. 2016 р.

Захищено на засіданні ЕК № 3

протокол № ___ від _____ 2016 р.

Оцінка _____ / _____ / _____

(за національною шкалою, шкалою ECTS, бали)

Завідувач кафедри

Лефтеров В.О.

(підпис)

Голова ЕК

(підпис)

Якупов В.А.

Одеса – 2016

779240

ЗМІСТ

ВСТУП	2
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПОНЯТТЯ «ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ»	5
1.1. Підходи до визначення поняття «ціннісні орієнтації».....	5
1.2. Фактори, що впливають на формування цінностей соціальних груп.....	9
1.3. Засоби масової інформації як окремий фактор впливу на формування цінностей у сучасній молоді.....	13
1.4. Теоретично-методологічні підходи до вивчення «цінностей» та «ціннісних орієнтацій».....	16
ВИСНОВКИ ДО 1 РОЗДІЛУ	18
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ У МОЛОДІ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	20
2.1. Особливості молоді як соціальної групи.....	20
2.2. Специфіка ціннісних орієнтацій сучасної молоді.....	25
2.3. Ціннісні орієнтації молоді в українському суспільстві на сучасному етапі.....	32
2.4. Ціннісні орієнтації сучасного студентства.....	42
ВИСНОВКИ ДО 2 РОЗДІЛУ	52
РОЗДІЛ 3. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ ...54	54
3.1. Характеристика вибірки.....	54
3.2. Опис дослідження.....	54
3.3. Аналіз результатів дослідження.....	56
ВИСНОВКИ ДО 3 РОЗДІЛУ	65
ЗАКЛЮЧЕННЯ	69
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	72
ДОДАТКИ	75

ВСТУП

Життєві цінності дуже важливі, тому що вони формують наші стосунки, поведінку, рішення і людини в цілому. Тому, не визначивши життєвих цінностей, неможливо зробити в житті так, як задумано, бо для неї просто не буде фундаменту. Багато хто не може зрозуміти, чому вони не досягають цілей, про які так мріють. Інші ж досягають успіху, але все ж відчувають порожнечу і незадоволеність.

Велика частина, таких людей ставлять цілі згідно зовнішніми проявами, тому, чого від них хочуть оточуючі, або тому, що вони думають те, що хочуть для себе. Виходить, що мета не відповідає дійсним бажанням людини.

Зазвичай вся увага приділяється постановці цілей і їх досягнення, але мало хто замислюється про життєві цінності. Однак, цілі, поставлені і досягнуті без узгодження з цінностями людини, виявляться порожніми і марними. Людина буде відчувати розчарування і порожнечу, тому що цілі і досягнення не узгоджуються з тим, ким він насправді є.

Отже, необхідно спочатку визначити життєві цінності, щоб зрозуміти, що дійсно важливо в житті. Іноді питання цінностей упускають, бо, здається, що на нього дуже складно відповісти. І навіть самий рішучий людина може не відразу визначити, що для нього важливо, а що другорядне. Далеко не всі люди, добре, розуміють, що таке «цінність», і плутають це поняття з поняттям «мета».

Актуальність даної теми полягає в тому: що в теперішній час проблеми молоді являють собою - проблеми не тільки сучасного молодого покоління, а й усього суспільства в цілому, від вирішення яких залежить не тільки сьогоднішній, а й завтрашній день нашого суспільства. Найбільш актуальними проблемами, на мій погляд, є проблеми пов'язані з установками і цінностями життя в суспільстві молоддю. Цінністю ми називасмо те, що найбільш важливо для людини, за що ми готові платити найбільшу ціну. У

соціології під цінностями розуміють відносно стійке, соціально обумовлене вибіркоче ставлення людини до сукупності матеріальних і духовних суспільних благ. Цінності можуть бути як особистими, так і груповими. Система цінностей окремої особистості і різних соціальних груп є фундаментом стабільності суспільства в цілому. Тому сьогодні досить багато говорять про систему цінностей сучасної молоді, тому саме вона є майбутнім нашого суспільства і їй відводиться роль передачі системи цінностей попередніх поколінь наступним. Процес становлення сучасної російської молоді відбувався і протікає в умовах ломки «старих» цінностей радянського періоду і формування нової системи цінностей і нових соціальних відносин.

Метою даної роботи є: теоретично вивчити поняття «ціннісних орієнтацій», а так само особливості ціннісних орієнтацій у сучасної молоді.

Для досягнення встановленої мети необхідно розглянути наступні завдання:

1. проаналізувати підходи до визначення терміну «ціннісні орієнтації»;
2. розглянути чинники, що впливають на формування цінностей соціальних груп;
3. вивчити особливості молоді, як соціальної групи;
4. розглянути специфіку ціннісних орієнтацій сучасної молоді.
5. здійснити прикладне соціологічно-психологічне дослідження на тему: «Ціннісні орієнтації сучасної молоді міста Біляївка»;

Цілью даної роботи є: досліджувати особливості ціннісних орієнтацій сучасної молоді.

Для досягнення встановленої цілі необхідно розглянути такі завдання:

1. Здійснити аналіз літератури по проблемі формування ціннісних орієнтацій у юнацькому віці.
2. Досліджувати особливості ціннісних орієнтацій молоді залежно від віку й спеціальності навчання (соціальні педагоги й психологи).

3. Визначити вплив психологічної освіти як методу впливу на ціннісні орієнтації особистості, що формується.

Предмет дослідження: формування ціннісних орієнтацій у сучасної молоді.

Об'єкт дослідження: основні аспекти в формуванні ціннісних орієнтацій.

Робота складається з вступу, двох розділів, висновків, списку використаної літератури, та практичної частини. У першому розділі розглядається теоретичний аналіз поняття «ціннісні орієнтації», де аналізуються підходи до визначення ціннісних орієнтацій і розглядаються фактори, що впливають на формування цінностей соціальних груп. У другому розділі аналізується особливості ціннісних орієнтацій у сучасної молоді, де аналізуються особливості молоді, як соціальної групи, а так само розглядається її специфіка ціннісних орієнтацій.

ЗАКЛЮЧЕННЯ

На підставі проведеного дослідження було виявлено:

1. Молодь та її сучасні орієнтації є повноцінним ресурсом суспільства, визначаючи характер розвитку цього суспільства і втілюючи у своїй життєдіяльності можливості розкриття соціально-культурного, соціально-економічного потенціалу держави.

Для того що б вивчати проблему ціннісних орієнтацій молоді в сучасному суспільстві, необхідно звернути увагу і розрізняти такі поняття, як «цінності» і «ціннісні орієнтації», вони є ключовими в даній темі. Сьогодні ціннісні орієнтації (або рідше - переваги) розглядають як певну сукупність ієрархічно пов'язаних між собою цінностей, яка ставить людині спрямованість його життєдіяльності.

Таким чином, ціннісні орієнтації - це:

Ідеологічні, політичні, моральні, естетичні та інші оцінювання конкретним суб'єктом навколишньої дійсності і орієнтація в ній;

А також спосіб певної диференціації індивідом об'єктів за їх значимістю.

Різниця понять цінності і ціннісних орієнтацій слід зазначити, що цінності належить категоріальний апарат соціології, ціннісні орієнтації? соціології та соціальної психології. Тобто ціннісні орієнтації більшою мірою є власне соціологічним поняттям, оскільки саме вони, виступають сполучною ланкою між індивідом і суспільством .

Цінності зародилися раніше, ніж ціннісні орієнтації, проте, ціннісні орієнтації практично ототожнюються з цінностями: ті ж функції (регуляція поведінки особистості або соціальної групи), той же механізм формування (процес соціалізації), ті ж критерії класифікації і типології (по суб'єкту; за сферами життєдіяльності; по співвіднесеності з потребами і т.д.).

Так само, одним з основних етапів вивчення ціннісних орієнтацій в сучасному суспільстві є дослідження впливу окремих факторів на їх процес

формування. Оскільки кожен фактор по-своєму впливає на формування ціннісних орієнтацій як в позитивному, так і в негативному напрямку, аналіз цих факторів дозволяє виявити механізми динаміки соціальних і духовних цінностей. Найважливішими факторами які формують є:

- сім'я;
- вулиця або коло спілкування;
- ЗМІ.

Як правило, все починається з родини, адже в сім'ї відбувається соціалізація особистості і установка правил поведінки в суспільстві. Яка атмосфера, відносини між членами сім'ї, виховання дитини, прищеплення його до цінностей, до чого зуміли пробудити інтерес своєї дитини, по суті це виховання яке полягає в передачі дітям наших моральних цінностей і установок.

Після йде-вулиця. Тут вже дитина показує стійкість духу, оскільки вулиця впливає на формування цінності дитини як позитивно, так і негативно. Приміром, установки цінності: ніколи не піде на який-небудь, навіть маленький розбій ні за які гроші, якщо його вища цінність в іншому або навпаки.

Молодь - це така соціальна група, яка по максимуму використовує ЗМІ та черпає інформацію різного змісту. Так як молоді люди дуже допитливі, і хочуть бути в курсі всіх подій, що відбуваються не тільки в їхньому місті, а й в усьому світі.

І так кожна наступна середа впливає на формування установок. Але все починається з сім'ї, тут головним чином закладено коріння ціннісних орієнтацій в цілому.

2. Молодь - покоління людей, що проходять стадію соціалізації, засвоюють освітні, професійні та громадянські якості і підготовлених суспільством до виконання дорослих ролей, так само молодь - це соціально-демографічна група, що переживає період становлення соціальної зрілості, входження у світ дорослих, адаптацію до нього і майбутнього його

оновлення. Молодь є дуже важливою частиною для суспільства, оскільки це найбільш активна складова частина суспільства. Молоді найбільш краще пристосовані до впровадження нових технологій, інновацій та реформ. Вони мобільні і повні сил, тому суспільство повинно бути зацікавлене в тому, що б підростаюче покоління було залучено в усі сфери суспільства- економічну, політичну, соціальну. Звідси випливає, що суспільство повинно бути зацікавлене у формуванні життєздатного і здорового нового покоління, адже молодь і є порятунком для суспільства в плані створення сім'ї, засвоєння старих традицій, цінностей розбавляючи їх новішими при цьому мають позитивний характер.

3. У ході дослідження було виявлено, що найвищою цінністю для старшокласників є любов, самим цікаве те, що так вважають, не більшість дівчат, а більшість юнаків, цей факт можна визначити тим, що дівчатам зараз більше цікава не любов, а як би вийти вдало заміж. На другій сходинки стоять такі цінності, як гроші, нерухомість, робота і освіта, тут все гранично ясно на другому місці у сучасної молоді в цілях знайти престижну роботу з хорошим заробітком, і третє місце займає сім'я і краса. Перша гіпотеза підтвердилася, вона свідчила, що, швидше за все, вищою цінністю для молоді буде сім'я. Швидше за все, велика частина респондентів на даному етапі формування свого життєвого шляху, в силу свого віку не замислюються про сім'ю і для них вона не є важливою цінністю в житті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Абстрактне мислення у сучасної молоді: // Львів, Диля, 2014 р.- 144 с.
2. Авангард красной молодёжи: Джесси Рассел // Москва, Книга по Требованию, 2013 г.- 100 с.
3. Головатий М Ф. Молодіжна політика в Україні: проблеми оновлення. // К.: Наук. думка, 2005.
4. Головенько В. А Український молодіжний рух у ХХ столітті (історико-політологічний аналіз основних періодів). // К.: АЛД, 1997.
5. Головатий М Ф., Цибульник В. С. Проблеми молодіжної політики // Філософ. і соціол. думка. 2012. № 4.
6. Духовно моральне виховання молоді. Сімейні традиції: // Харків, К.: ІЗМН, 2009 г.- 288 с.
7. Евразийский союз молодёжи: Джесси Рассел // Москва, Книга по Требованию, 2014 г.- 98 с.
8. История современной Украины. Поиск и обретение свободы Г. И. Герасимов // Харьков, Институт общественного п, 2014 г.- 408 с.
9. Либеральные реформы и культура: // Москва, ОГИ (Объединенное Гумани), 2013 г.- 160 с.
10. Леонгард К. Акцентуированные личности. // К.: Эксмо-Пресс, 2010. – 544 с.
11. Ликсон Ч. Конфликт: семь шагов к миру. // М. – СПб.: Питер, 2015. – 149 с.
12. Леонтьев Д. Ценности и ценностные представления. // <http://psychology.net.ru/articles>
13. Леонтьев Д. Ценности как ключевой элемент организационной культуры // Управление компанией. — 2010. — № 11.
14. Мы хотим свободы! Восстание арабской молодежи: Ю. Герлах // Санкт-Петербург, БХВ-Петербург, 2013 г.- 192 с.

15. Наша церковь и наши дети. Христианское воспитание детей в современном мире: Софья Куломзина // Санкт-Петербург, Образ, 2013 г.- 192 с.
16. Неформальные объединения молодежи. Профилактика асоциального поведения: С. В. Косарецкая, С. Г. Косарецкий, И. Ю. Силягина // Киев, КАРО, 2006 г.- 400 с.
17. Ориентация на клиента. Современная практика работы с клиентами: Фридемани В. Нердингер // Москва, Гуманитарный центр, 2014 г.- 180 с.
18. Основы профессиональной ориентации: Б. С. Волков // Харьков, Академический Проект, 2014 г.- 352 с.
19. Основы практичної психології: Підручник // За заг. ред. В. Панок, Т. Титаренко, Н. Ченелсва та ін. – К.: Либідь, 2013. – 536 с.
20. Основы психології: Підручник // За заг. ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. – К.: Либідь, 2012. – 630 с.
21. Основы современной философии: // Москва, Лань, 2011 г.- 384 с.
22. Осторожно: дети!: О. В. Винарская // Москва, Нижний Новгород, 2014 г.- 408 с.
23. Позиции современной философии. Выпуск 2. Современная философия во Франции: // Санкт-Петербург, Издательство Санкт-Петербург, 2010 г.- 184 с.
24. Политические институты и отношения в современной Украине: Е. Г. Пономарева // Харьков, 2007 г.- 264 с.
25. Половая жизнь современной молодежи: И.И. Гельман // Санкт-Петербург, Книга по Требованию, 2011 г.- 152 с.
26. Проблемы современной филологии в вузовском образовании: // Москва, ERGO, 2008 г.- 196 с.
27. Римское право: О. А. Кудинов // Москва, Дашков и Ко, 2010 г.- 240 с.
28. Родительский всеобуч: // Москва, Красико-Принт, 2007 г.- 128 с.
29. Ручка АА. Социальные ценности и нормы. // К., 2015.
30. Совет по делам молодёжи: Джесси Рассел // Москва, Книга по Требованию, 2013 г.- 107 с.

31. Социальная наука в современной Германии: С. Бугле // Санкт-Петербург, Либроком, 2011 г.- 176 с.
32. Союз свободной немецкой молодёжи: Джесси Рассел // Москва, Книга по Требованию, 2013 г.- 123 с.
33. Статистические данные о сексуальной ориентации: Джесси Рассел // Санкт-Петербург, Книга по Требованию, 2012 г.- 92 с.
34. Смит И. Современные системы психологии.// СПб.: Прайм-ЕВРОЗНАК, 2013. – 384 с.
35. Степанов О. М., Фицула М. М. Основы психології і педагогії: Навчальний посібник. // К.: Академвидав, 2015. – 520 с.
36. Столяренко Л. Д. Основы психологии. // Ростов-на-Дону: Феникс, 2007. – 721 с.
37. Ценностные ориентации современной молодёжи: В. Хализев // Санкт-Петербург, Гнозис, 2015 г.- 432 с.
38. Цигульська Т. Ф. Загальна та прикладна психологія: Навчальний посібник. // К.: Наукова думка, 2010. – 190 с.
- 39. Цимбалюк І. М. Психологія. // К.: ВД “Професіонал”, 2014. – 304 с.
40. Цимбалюк І. М., Яницька О. Ю. Загальна психологія. Модульно-рейтинговий курс для студентів вищих навчальних закладів. // К.: Професіонал, 2014. – 215 с.